O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

QARSHI MUHANDISLIK IQTISODIYOT INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”
Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti rektori
_____________ O.SH.Bazarov
“____” _________ 2022 yil

STRATEGIK BOSHQARUV

FANNING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	**400 000**	– Biznes, boshqaruv va huquq
Ta’lim sohasi:	**410 000**	– Biznes va boshqaruv
Ta’lim yo‘nalishi:	**70411201**	– Menejment (tarmoqlar va sohalar bo‘yicha)

Qarshi – 2022

Fan/modul kodi STRMAN7.5		O'quv yili 2022-2023	Semestr 2	ECTS - Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 6	
1	Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Strategik boshqaruv		90	90	180

2

I. Fanning mazmuni.

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda bugunki kun korxona va tashkilotlarda strategik boshqaruv jarayonni shakllantirish hamda boshqarish, boshqaruv qarorlarini qabul qilishda kelajakni belgilovchi strategik nuqtai-nazardan kelib chiqqan holda yondashishni o'rgatish va shu bilan birga ularni amalda tatbiq etish ko'nikmasini shakllantirishdan iborat.

Fanning vazifasi – talabalarga korxonaning ichki va tashqi muhitlarini tahlil qilish modellari, strategiyani bajarish bo'yicha asosiy vazifalar, strategiyaga mos yo'nalishlarni belgilash, korxonada strategiyani quvvatlovchi ishchanlik muhitini yaratish, strategik boshqarish samaradorligini oshirish va takomillashtirish uslubiyatlari ahamiyatini ochib berish asosida xulosalar chiqarishni o'rgatishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari).

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1 - mavzu. Kompaniyaning bosh qiymatlarini yaratish.

Strategiyani bajarish bo'yicha asosiy vazifalar. Strategiyaga mos yo'nalishlarni belgilash. Strategiyani quvvatlovchi ishchanlik muhitini yaratish. Hal qiluvchi vazifalarga odamlar tanlash. Personalni o'rgatish. Tashkiliy tuzilmani strategiyaga moslashtirish. Faoliyatning strategik ahamiyatga ega yo'nalishlarini aniqlash. Aloqa tizimi va funksiyalararo muvofiqlashtirish. Har bir menejerning vakolati (huquqi) va har bir bo'limning mustaqillik darajasini aniqlash.

2-mavzu: Reinjiniring va tuzilmani takomillashtirish

Reinjiniring, biznes-jarayonlar, kompaniyaning bosh qiymati, marketing faoliyati, kompaniyaning ustunlik imkoniyatlari, tashkilotchilik xatti-harakatlari, strategik muhim element, korxonaning tashkiliy tuzilmasi, tashkiliy qurilma, tovar

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi PF-60-sonli «2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida»gi Farmonni. Xalq so'zi, 01.02.2022 yil. №023 (8085)
2. Ansoff H. I. Corporate Strategy-Penguin Books, Middlesex, 2014-246 p.
3. Ansoff H. I. Strategies for Diversification / Marketing and Diversification: Long.
4. Range Planning. - Bradford University Press, 2015.- 254 p.
5. Greenly G. E. Strategic Management. - Prentice Hall, London, 2012. – 263 p.
6. Johnson G. Strategic change and management process. - NJ, Blackwell, 2012.-316 p.
7. Jonson G., Scholes K. Exploring Corporate Strategy. An Aproach to Strategic Management. - Pitman, London, 2012. - 268 p.
8. Ergashev R.X., Tursunov I.E., Ravshanov A.D., Qurbonov A.B. Innovatsion iqtisodiyot. Darslik. T.-"Voris-nashriyot", 2020. 448 b.
9. Ганчерёнок И.И., Горбачов Н.Н., Турсунов И.Э., Панжиев С.А. Sифровая экономика: управление информаsионными ресурсами./ Учебное пособие:/-Т.: "Voris-nashriyot", 2020. 207 с.

Axborot manbaalari:

1. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.
2. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
3. www.tradingeconomics.com – ekonomicheskiye pokazateli.
4. https://book4you.org/s/Критическое %20мышление.

7 **Qarshi muhandislik iqtisodiyot instituti tomonidan ishlab chiqilgan** va institut Kengashining 2022 yil "28" 06 dagi "11" - sonli bayonnomasi bilan **tasdiqlangan.**

8 **Fan/modul uchun ma'sullar:**

T.K.Ergashev - QarMII, "Bisnes va innovasion menejment" kafedrasi dosenti, iqtisodiyot fanlari nomzodi

9 **Taqrizchilar:**

X.S.Muxitdinov - QarMII, "Bisnes va innovasion menejment" kafedrasi professori, iqtisod fanlari doktori

A.D.Ravshanov- Qarshi muhandislik iqtisodiyot instituti "Innovatsion iqtisodiyot" kafedrasi dotsenti, iqtisod fanlari nomzodi.

tasavvurga ega bo'lishi; (bilim)

- strategik boshqarishning yangi analitik usullarini ishlatish, raqobat muhitini tadqiq etish, strategik boshqarishni rejalashtirish va ijrosini ta'minlash usullaridan foydalanish xususiyatlarini bilishi va ulardan foydalana olishi; (***ko'nikma***)
- talaba strategik boshqarish qonunlari va tamoyillarini tatbiq etish, strategik boshqarish uslublarini qo'llash, strategik boshqarishni rejalashtirish va ijrosini ta'minlash usullarini qo'llay olish, strategik boshqarishda qarorlarni oqilona ishlab chiqish va foydalanish yo'llarini aniqlash, korxonaning har xil bo'g'inlarini boshqarishda strategik muvofiqlik zaruriyati to'g'risida, strategiyani amalga oshirishda yuzaga keladigan muammolar bo'yicha yechimlar qabul qilish malakasiga ko'nikmalariga ***ega bo'lishi kerak. (malaka)***

4

VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni qilish;
- individual loyihalar;
- jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

5

VII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test yoki yozma ishni muvaffaqiyat li topshirish.

6

Asosiy adabiyotlar:

1. Frank Rothoemel Strategic Management: Concepts (2nd edition) Mc Graw-H:II Education 9 January. 2014. USA. - 528 p.
2. Michael A. H:II. Strategic Management: Competitiveness and Globalization – Concepts and Cases. South - Western Collage Pub. 2014. USA. - 896 p.
3. Fred R.David. Strategic Management: A Competitive Advantage Approach, Concepts & Cases. Pearson. 2014. USA. - 696 p.
4. Strategic Management concepts and cases. Arthur A. Thompson. Jr. A.J Strikland. 2012. - 778 p.
5. David, Fred R. Strategic management: concepts and cases-a competitive advantage approach /Fred r. David, Francis Marion University, Florence, South carolina, Forest r. David, Strategic Planning consultant.-Sixteenth edition. 651 p.

qiymati, hisobotlarni va funktsiyalarni o'zaro muvofiqlashtirish, vakolatlarni va har bir bo'limning mustaqilligini aniqlash, qaror qabul qilish vakolati

3 - mavzu. Korxona byudjeti va siyosati

Byudjetlarni strategiya bilan bog'lash. Strategiyani quvvatlovchi siyosat va muolajalar yaratish. Strategiyani takomillashtirishning eng yaxshi amaliyotini kiritish. Quvvatlovchi tizimlarni o'rnatish. Strategik axborotni ifodalash.

4-mavzu. Strategiyani quvvatlovchi moddiy rag'batlantirish tizimini yaratish.

Taqdirlash san'ati. Mukofotlar va rag'batlantirish. Mukofotlarni ish natijalariga bog'lashning zarurligi. Erishilgan natijalar uchun to'lovlar. Rag'batlantirish tizimi. Xodimlarning belgilangan maqsadlarga erishishini baholash. Strategiyadagi maqsadlarni amalga oshirish uchun xodimlarni qiziqtirish. Rag'batlantirish tizimini yaratish.

5 - mavzu. Strategiyani quvvatlovchi korporativ madaniyat yaratish

Korporativ madaniyat manbalari. Korporativ madaniyat kuchi. Kuchli va zaif korporativ madaniyat. Yaxshi rivojlanmagan yoki nosog'lom korporativ madaniyat. Moslashuvchan korporativ madaniyat. Strategiya va madaniyatni muvofiqligini ta'minlash. Axloqiy meyorlar va qadriyatlar tizimini o'rnatish. Korporativ madaniyatni takomillashtirish.

6 - mavzu. Strategik yetakchilikni ta'minlash

Personal bilan maksimal muloqot asosida boshqarish. Strategiyani quvvatlovchi muhit va madaniyat yaratish. Tashkilot ichki muhitining yangiliklarni tadbiq etish qobiliyatini quvvatlash. Kompaniya siyosatiga munosabat. Axloqiy xulqni quvvatlash. Muvofiqlashtirish jarayoniga rahbarlik qilish.

7 - mavzu. Korxona boshqaruvi funksional tuzilmalarining strategik afzalliklari va kamchiliklari

Korxona funksional tuzilmalarining strategik ustunliklari va strategik kamchiliklari. Boshqaruvning biznes birliklariga moslashgan markazlashmagan tuzilmaning strategik afzalliklari va kamchiliklari. Boshqaruvni matritsa tuzilmasining strategik afzalliklari va kamchiliklari. Faoliyat turlari ko'paytirilgan global kompaniyadagi matritsa ko'rinishidagi tuzilma. Tashkiliy tuzilmalarning rivojlanish istiqbollari.

8 - mavzu. Strategiyani amalga oshirish va nazorat etish

Mavjud strategiyaning samaradorligi. Korxonaning strategik muammolari. Raqobat ustunligini saqlash uchun himoya strategiyalaridan foydalanish. Turg'un va so'nib borayotgan tarmoqlardagi strategiY. Strategiyani qayta ko'rib chiqish. Muvaffaqiyatli strategiya yaratish tamoyillari.

9 - mavzu. Strategik boshqaruvda mahsulot konsepsiyasi

Korxonani strategik boshqarishda mahsulotning o'rni. Mahsulot tushunchasi. Mahsulot tushunchasini aniqlab beardigan omillar. Mahsulotga bo'lgan qarashlarning shakllanishi. Mahsulotning asosiy tarkibiy qismlari. Funksional sifat va hususiyatlar. Mahsulotning markasi. Mahsulotning imiji. Qadoqlash va etiketka. Kafolatlar.

10 - mavzu. Mahsulot dinamikasi

Mahsulot dinamikasi. Mahsulotning hayotiy davri. Mahsulotning hayotiylik davri bosqichlari. Strategik mahsulotning alohida davrlardagi hayotiy bosqichlari. Yangi mahsulot yaratish strategiyasi. Sifatli mahsulot ishlab chiqarish omillari. Ishlab chiqarish quvvatini o'zgartirish. Maksimal foyda beruvchi mahsulotni tanlash. Mahsulotning bozorga chiqish davri. Yangi mahsulotni yaratishga yondoshuvlar. Yangi mahsulotni yaratish bosqichlari. Mahsulotning alohida davrlardagi hayotiy bosqichlari. Yangi mahsulot yaratish strategiyasi.

11 - mavzu. Korxona strategiyasining samaradorligi

Mahsuldorlikning korxona strategiyasiga bog'liqligi. Raqobat strategiyasi mohiyati. Raqobat kuchlari. M.Porterning raqobat muhiti tahlili modeli. To'g'ri yo'naltirilgan strategiY. To'g'ri yo'naltirilgan strategiyaning mezonlari. Raqobatdan himoyalanish usullari. Tarmoqlarni egallash uchun strategiY. Raqibning kelajakdagi maqsadi tahlili. Raqibning o'zi to'g'risidagi taklifi tahlili. Raqobatchining hozirgi vaqtdagi strategiyasi tahlili. Raqobatchining imkoniyatlari tahlili.

III. Amaliy mashg'ulotlari buyicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Kompaniyaning bosh qiymatlarini yaratish.
2. Reinjiniring va tuzilmani takomillashtirish
3. Korxona byudjeti va siyosati
4. Strategiyani quvvatlovchi moddiy rag'batlantirish tizimini yaratish.
5. Strategiyani quvvatlovchi korporativ madaniyat yaratish
6. Strategik yetakchilikni ta'minlash
7. Korxona boshqaruvi funksional tuzilmalarining strategik afzalliklari va kamchiliklari
8. Strategiyani amalga oshirish va nazorat etish
9. Strategik boshqaruvda mahsulot konsepsiyasi
10. Mahsulot dinamikasi
11. Korxona strategiyasining samaradorligi

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurulmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Korxonani joriy strategiyasini belgilashning mazmuni va turi.
2. Korxonada matrisali tahlil yordamida diversifikasiyalangan portfeleni baholash.
3. Korxonada muvaffaqiyatli ishbop strategiyani ishlab chiqish usullari.
4. Yangi tarmoqda raqobat strategiyasini ishlab chiqish va amalda qo'llash.
5. Tarmoqdagi raqobat vaziyatini tahlil etishning asosiy bosqichlari.
6. Korxonada muvaffaqiyatli ishbop strategiyani ishlab chiqish usullari.
7. Korxonada raqobatchilarning kuchli tomonlarini yengish yo'llariva uning ahamiyati.
8. Korxonada raqobat ustunligini saqlash uchun himoya strategiyalaridan foydalanish yo'llari.
9. Yangi biznesga kirish strategiyasini ishlab chiqish.
10. Yangi tarmoqlarda raqobat strategiyasini ishlab chiqish va amalda qo'llash.
11. Korxonada raqobat umumiy strategiyalarining ko'rinishlari.
12. Korxona narxlari va xarajatlari o'rtasidagi raqobat strategiyasini ishlab chiqish.
13. Korxonada raqobat umumiy strategiyalarining ko'rinishlari.
14. Korxona narxlari va xarajatlari o'rtasidagi raqobat strategiyasini ishlab chiqish.
15. Kompaniyaning bosh qiymatlarini yaratish.
16. Korxona byudjeti va siyosati.
17. Strategiyani quvvatlovchi moddiy rag'batlantirish tizimini yaratish.
18. Strategiyani quvvatlovchi korporativ madaniyat yaratish.
19. Strategik yetakchilikni ta'minlash.
20. Strategiyani amalga oshirish va nazorat etish.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

3 **V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari**

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba bilishi kerak:

• korxonaning ichki va tashqi muhitlarini tahlil qilish modellari, strategiyani bajarish bo'yicha asosiy vazifalar, strategiyaga mos yo'nalishlarni belgilash, korxonada strategiyani quvvatlovchi ishchanlik muhitini yaratish, strategik boshqarish samaradorligini oshirish va takomillashtirish uslubiyatlari to'g'risida